

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Dato: 22. marts 2011
Kontor: Statsretskontoret
Sagsnr.: 2010-760-0284
Dok.: LAR40633

REDEGØRELSE TIL FOLKETINGET

OM

FORVALTNINGENS ANVENDELSE AF TVANGSINDGREB OG OPLYSNINGSPLIGTER UDEN FOR STRAFFERETSPLEJEN

MARTS 2011

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Indholdsfortegnelse

1. Indledning.....	2
2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler	3
3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder	4
3.1. Indledning	4
3.2. Beskæftigelsesministeriet	4
3.3. Fødevarerministeriet.....	6
3.4. Miljøministeriet	7
3.5. Skatteministeriet.....	9
3.6. Økonomi- og Erhvervsministeriet	9
3.7. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis.....	10
4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2010 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven	12
4.1. Generelt	12
4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige tilsvarende bestemmelser	13
4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser	13
4.4. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven	14
5. Sammenfatning	15

1. Indledning

Ved lov nr. 442 af 9. juni 2004 om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter (herefter retssikkerhedsloven) blev der gennemført en samlet regulering af en række spørgsmål, som vedrører tilfælde, hvor en forvaltningsmyndighed har mulighed for uden for strafferetsplejen at foretage visse former for tvangsindgreb uden forudgående retskendelse, herunder navnlig såkaldte kontrol- og tilsynsbesøg. Loven regulerer endvidere visse spørgsmål, der kan opstå i tilfælde, hvor borgere og virksomheder er forpligtede til at meddele oplysninger til en forvaltningsmyndighed. Loven trådte i kraft den 1. januar 2005.

Loven bygger på betænkning nr. 1428/2003 udarbejdet af Retssikkerhedskommissionen, der blev nedsat af justitsministeren i februar 2002.

Det fremgår af forarbejderne til loven, at Justitsministeriet efter lovens ikrafttræden årligt vil udarbejde en redegørelse til Folketinget om forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter omfattet af loven. Redegørelsen vil bl.a. skulle indeholde en omtale af eventuel ny lovgivning, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb uden for strafferetsplejen, samt på udvalgte områder en omtale af praksis med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb uden for strafferetsplejen. Formålet er at styrke den offentlige interesse og debat om borgernes retssikkerhed, jf. Folketingstidende 2003-04, tillæg A, side 3107. Justitsministeriet afgav den seneste redegørelse til Folketinget den 2. marts 2010.

Af redegørelsen fra 2010 fremgår det, at det samlet set er Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2008. Dette gælder både i forhold til de virksomheder mv., hvor der udføres kontrolbesøg, og i forhold til forvaltningsmyndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrolbesøg mv. Herudover indeholder redegørelsen fra 2010 en oversigt over bestemmelser i lovgivning, der er vedtaget i perioden 1. januar 2009 til 31. december 2009, og som giver forvaltningsmyndigheder adgang til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven.

Den foreliggende redegørelse indeholder – efter en kort oversigt over retssikkerhedslovens regler i pkt. 2 – en omtale af praksis i 2009 på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven, jf. pkt. 3. Redegørelsens pkt. 4 indeholder en omtale af ny lovgivning vedtaget i 2010, der vedrører den offentlige forvaltnings adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af loven, og pkt. 5 indeholder en sammenfatning.

Ved lov nr. 525 af 6. juni 2007 blev § 1, stk. 5, i retssikkerhedsloven ophævet, således at lovens regler om tvangsindgreb fra den 1. januar 2008 også gælder i tilfælde, hvor der efter lovgivningen stilles krav om forudgående retskendelse. Baggrunden for denne lovændring var, at de hensyn, der ligger bag retssikkerhedslovens kapitel 2 og 3, også gør sig gældende for så vidt angår tvangsindgreb, som foretages efter indhentet retskendelse.

2. Kort oversigt over retssikkerhedslovens regler

Loven indeholder bl.a. generelle regler om den fremgangsmåde, som forvaltningsmyndighederne skal følge ved gennemførelsen af et tvangsindgreb, som er omfattet af loven (kapitel 2). Det er bl.a. fastsat, at tvangsindgreb kun må anvendes, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er tilstrækkelige, og hvis indgrebet står i rimeligt forhold til formålet med indgrebet (§ 2). Det er også bestemt, at en række af forvaltningslovens regler – bl.a. reglerne om inhabilitet, partsaktindsigt, begrundelse og klagevejledning – gælder ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven (§ 3). Der er endvidere fastsat en pligt til under visse omstændigheder at gøre notat om indholdet af oplysninger, som en myndighed modtager i en sag om iværksættelse af et tvangsindgreb (§ 4).

Herudover er det fastsat, at myndigheden skal underrette parten forud for gennemførelsen af et tvangsindgreb omfattet af loven (§ 5, stk. 1). Underretningen skal ske skriftligt senest 14 dage, inden tvangsindgrebet gennemføres, og skal indeholde oplysninger om tid og sted for indgrebet, retten til at lade sig repræsentere eller bistå af andre efter forvaltningslovens § 8, hovedformålet med indgrebet og det faktiske og retlige grundlag for indgrebet, jf. § 24 i forvaltningsloven (§ 5, stk. 2). Parten kan herefter gøre indsigelse mod beslutningen inden for en frist fastsat af myndigheden. Fastholdes beslutningen, skal dette inden eller senest samtidig med gennemførelsen af tvangsindgrebet begrundes skriftligt over for parten, jf. § 24 i forvaltningsloven (§ 5, stk. 3).

Reglerne om underretning kan fraviges helt eller delvist i en række tilfælde. Det gælder, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives (§ 5, stk. 4, nr. 1), hvis hensynet til parten selv taler for det, eller partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til andre private eller offentlige interesser (§ 5, stk. 4, nr. 2), hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU (§ 5, stk. 4, nr. 3), hvis øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet (§ 5, stk. 4, nr. 4), eller hvis forudgående underretning viser sig umulig eller er uforholdsmæssig vanskelig (§ 5, stk. 4, nr. 5).

Loven indeholder desuden regler om pligt for myndigheden til at forevise legitimation i forbindelse med gennemførelsen af et tvangsindgreb (§ 6), pligt til at udvise størst mulig skånsomhed under et tvangsindgrebs gennemførelse (§ 7) samt pligt til i en række tilfælde at udfærdige rapport om udførelsen af et tvangsindgreb (§ 8).

Loven indeholder endvidere regler om forholdet til strafferetsplejen ved gennemførelsen af tvangsindgreb omfattet af loven (kapitel 3). Det er således fastsat, at hvis en enkeltperson eller juridisk person med rimelig grund mistænkes for at have begået en strafbar lovovertrædelse, kan tvangsindgreb over for den mistænkte med henblik på at tilvejebringe oplysninger om det eller de forhold, som mistanken omfatter, alene gennemføres efter reglerne i retsplejeloven om strafferetsplejen (§ 9, stk.1). Det gælder dog ikke, hvis tvangsindgrebet gennemføres med henblik på at tilvejebringe oplysninger til brug for behandlingen af andre spørgsmål end fastsættelse af straf (§ 9, stk. 2). De nævnte regler finder tilsvarende anvendelse, hvis der i sagen rettes et tvangsindgreb

mod andre end den mistænkte (§ 9, stk. 3). Den mistænkte kan under nærmere bestemte betingelser meddele samtykke til fravigelse af reglerne i § 9, stk. 1 og 3 (§ 9, stk. 4).

Loven indeholder endelig en bestemmelse om retten til ikke at inkriminere sig selv mv. (§ 10). Bestemmelsen indebærer bl.a., at hvis der er konkret mistanke om, at en enkeltperson eller juridisk person har begået en lovovertrædelse, der kan medføre straf, gælder bestemmelser i lovgivningen mv. om pligt til at meddele oplysninger til myndigheden ikke i forhold til den mistænkte, medmindre det kan udelukkes, at de oplysninger, som søges tilvejebragt, kan have betydning for bedømmelsen af den formodede lovovertrædelse (§ 10, stk. 1).

3. Erfaringerne med retssikkerhedsloven inden for udvalgte forvaltningsområder

3.1. Indledning

Det er som nævnt forudsat i forarbejderne til retssikkerhedsloven, at den årlige retssikkerhedsredegørelse skal indeholde en omtale af praksis på udvalgte områder med hensyn til anvendelse af tvangsindgreb omfattet af loven.

Redegørelsen indeholder en beskrivelse af praksis inden for følgende ministeriers områder: Beskæftigelsesministeriet, Fødevareministeriet, Miljøministeriet, Skatteministeriet og Økonomi- og Erhvervsministeriet. Justitsministeriet har anmodet disse ministerier om oplysninger vedrørende de enkelte kontrolmyndigheder inden for ministeriernes forvaltningsområder.

De nævnte ministerier er udvalgt på baggrund af, at der foretages et betydeligt antal kontrolbesøg mv. inden for disse ministeriers områder, og at der er tale om kontrolbesøg mv. inden for meget forskellige forvaltningsområder. Endvidere er det anført i Retsudvalgets betænkning af 27. maj 2004 over lovforslag nr. L 96 (folketingsåret 2003-04), at der i redegørelsen skal indgå de erfaringer med lovens anvendelse, som en række forvaltningsmyndigheder – herunder Arbejdstilsynet, miljømyndighederne og skattemyndighederne – vil indhøste i tiden efter lovens ikrafttræden.

Pkt. 3.2-3.6 nedenfor indeholder en omtale af praksis inden for de nævnte ministeriers områder. Pkt. 3.7 indeholder på baggrund heraf Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis.

3.2. Beskæftigelsesministeriet

3.2.1. Inden for Beskæftigelsesministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af Arbejdsdirektoratet og Arbejdstilsynet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Beskæftigelsesministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2009
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Arbejdsdirektoratet	November 2009	65	0	65	0
Arbejdstilsynet	November 2009	4.734 ¹	966 ²	5.700	434 ³
I alt		4.799	966	5.765	434

3.2.2. Samtlige kontrolbesøg mv., som *Arbejdsdirektoratet* gennemførte i november 2009, var uvarslede i henhold til undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes.

Arbejdsdirektoratet har oplyst, at direktoratets uvarslede kontrolbesøg ikke har givet anledning til nævneværdige indvendinger, hverken fra virksomhederne eller de ansatte. Kontrolbesøgene for søges gennemført, så de er til mindst mulig gene for virksomhedernes drift.

Arbejdsdirektoratet har endvidere oplyst, at både arbejdsgiveren (eller dennes repræsentant) og de ansatte ved samtlige kontrolbesøg bliver orienteret om deres pligt til at medvirke ved eftersynet og om omfanget af deres oplysningspligt efter arbejdsløshedsforsikringslovens §§ 91 og 91 a.

Arbejdsdirektoratet har endelig oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedslovens regler ikke har givet anledning til problemer.

3.2.3. *Arbejdstilsynet* har oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg er foretaget i henhold til retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes. Arbejdstilsynet har endvidere oplyst, at det ikke kan udelukkes, at der sker anvendelse af undtagelsesbestemmelsen i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 4 – om undladelse af forudgående underretning, hvis øjeblikkelig gennemførelse af tvangsindgrebet efter forholdets særlige karakter er påkrævet – i tilfælde, hvor der er behov for at standse en bestemt arbejdsproces.

Arbejdstilsynet har bemærket, at enkelte virksomheder og deres brancheorganisationer i 2009 har stillet sig mere kritisk til Arbejdstilsynets tilsynsvirksomhed, hvilket er kommet til udtryk i enkelte af de myndighedsklager som Arbejdstilsynet har modtaget. Der er således eksempler på klagesager, hvor det er blevet gjort gældende, at Arbejdstilsynet har ført et alt for intensivt tilsyn med virksomheden, at kontrolbesøgene ikke står i rimeligt forhold til Arbejdstilsynets afgørelser og

¹ Ved uvarslede kontrolbesøg forstås inden for arbejdsmiljølovens område screening, der foretages uanmeldt, samt detailtilsyn og opfølgningstilsyn, der som hovedregel foretages uanmeldt.

² Ved varslede kontrolbesøg er medregnet leverandørtilsyn og tilpasset tilsyn.

³ Arbejdstilsynet har oplyst, at tilsynet siden 2002 har haft mulighed for at udstede administrative bødeforlæg og dermed afslutte straffesager uden at politianmelde den pågældende virksomhed. I 2009 blev i alt 207 sager afsluttet med administrative bødeforlæg.

vejledninger som følge af tilsynet, samt at det ikke var proportionalt at gennemføre et tredje kontrolbesøg for at kortlægge det psykiske arbejdsmiljø på en virksomhed. Der er dog kun tale om få klagesager – under 10 på landsplan – i 2009, som alle var konkret begrundede. De enkelte tilsynsforløb, som der er klaget over, har hver især både indeholdt varslede og uvarslede kontrolbesøg.

Arbejdstilsynet har desuden oplyst, at der i ingen af de politianmeldelser, som er foretaget i 2009, i forhold til retssikkerhedsloven er opstået spørgsmål om gennemførelse af tvangsindgreb eller er opstået spørgsmål om anvendelse af en pligt til at meddele oplysninger til den offentlige forvaltning.

Det er Arbejdstilsynets erfaring, at anvendelsen af retssikkerhedslovens regler i 2009 i øvrigt ikke har givet anledning til problemer i praksis ved gennemførelse af kontrolbesøg i virksomhederne eller i forbindelse med politianmeldelser.

3.3. Fødevarerministeriet

3.3.1. Inden for Fødevarerministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af Fiskeridirektoratet, FødevarerErhverv, Fødevarestyrelsen, Jordbrugskommissionerne⁴ og Plantedirektoratet. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Fødevarerministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2009	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Fiskeridirektoratet	September 2009	623	0	623	356
FødevarerErhverv	November 2009	0	2	2	0
Fødevarestyrelsen	Oktober 2009	9.352	8	9.360	281
Jordbrugskommissionerne	Oktober 2009	1	0	1	4
Plantedirektoratet	September 2009	1.861	443	2.304	342
I alt		11.837	453	12.290	983

3.3.2. De uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, og lovens § 5, stk. 4, nr. 3, der giver adgang til at undlade forudgående underretning, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.

Fødevarerministeriet har i 2009 ikke modtaget indsigelser eller klager over varslede kontrolbesøg mv. Det er i den forbindelse oplyst, at Plantedirektoratet i de tilfælde, hvor det varslede tidspunkt ikke har været passende, har fundet et nyt tidspunkt for gennemførelsen af kontrolbesøget.

⁴ Der er nedsat i alt syv jordbrugskommissioner: Én for hver region, dog to for henholdsvis Region Midtjylland og Region Syddanmark.

Fødevarerministeriet har oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg foretaget af Fiskeridirektoratet og Jordbrugskommissionerne ikke gav anledning til indvendinger, mens et enkelt uvarslet kontrolbesøg, som er udført af Fødevarestyrelsen, har givet anledning til indvendinger. Det er endvidere oplyst, at en enkelt virksomhed under et uvarslet kontrolbesøg, som blev foretaget af Plantedirektoratet, nægtede at udlevere de oplysninger, som virksomheden i henhold til lov om foderstoffer havde pligt til at udlevere til direktoratet til brug for kontrollen. Efter at have modtaget en skriftlig vejledning fra Plantedirektoratet om oplysningspligten i lov om foderstoffer, udleverede virksomheden dog de ønskede oplysninger.

Fødevarerministeriet har i øvrigt bl.a. oplyst følgende:

For så vidt angår Fødevarestyrelsens kontrolvirksomhed er det oplyst, at flere virksomheder finder det irriterende og mærkværdigt, at de modtager information om retssikkerhedsloven flere gange årligt. Jordbrugskommissionerne for Region Syddanmark har givet udtryk for den opfattelse, at retssikkerhedsloven kun i begrænset omfang har praktisk indvirkning på jordbrugsområdet. Mange af kontrolbesøgene vedrører således bopælspligtens overholdelse, hvorved øjemedet med kontrolbesøget ville forspildes, hvis der skulle gives forudgående underretning. På Plantedirektoratets område er det vurderingen, at kontroltilrettelæggelsen er blevet mindre fleksibel og mere ressourcetrækkende med indførelsen af retssikkerhedsloven.

3.4. Miljøministeriet

3.4.1. Inden for Miljøministeriets område udføres kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven, af kommuner, regioner og af Miljøministeriet selv.⁵ De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Miljøministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2009
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Kommuner ⁶	November 2009	133	1.709	1.842	116 ⁷
Regioner ⁸	November 2009	0	6	6	0
Miljøministeriet	November 2009	34	39	73	89
I alt		167	1.754	1.921	205

⁵ En række statslige myndigheder (SKAT, Forsvarsministeriet, Søfartsstyrelsen og Plantedirektoratet) fører tilsyn med visse af Miljøministeriets regler. Tilsyn udført af disse myndigheder er ikke medtaget, medmindre Miljøministeriet har foretaget politianmeldelser på baggrund af disse tilsyn. Politianmeldelser foretaget på baggrund af oplysninger fra andre myndigheder, som disse har fået i forbindelse med tilsyn efter anden lovgivning, er ikke medtaget.

⁶ 74 kommuner har bidraget til redegørelsen.

⁷ Det bemærkes, at Miljøministeriet har oplyst, at ministeriet i forbindelse med kommunernes årlige indberetning om deres tilsynsaktivitet har fået oplyst, at det samlede antal politianmeldelser i 2009 for overtrædelse af miljøbeskyttelsesloven og visse andre love er 160.

⁸ 4 regioner har bidraget til redegørelsen.

3.4.2. *Kommunerne* har indberettet at have anvendt undtagelsesbestemmelserne i retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, 2, 4 og 5. I langt de fleste tilfælde har den anvendte undtagelsesbestemmelse været retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes.

Kommunerne har oplyst, at der har været 26 indsigelser vedrørende de varslede kontrolbesøg mv., som stort set alle har vedrørt tidspunktet for gennemførelse af kontrolbesøget, og hvor der er blevet anmodet om ændring af tidspunktet. Kommunerne har endvidere oplyst, at de uvarslede kontrolbesøg mv. har givet anledning til en enkelt indsigelse i en sag, hvor ejeren af den pågældende virksomhed var af den opfattelse, at kontrolbesøget var udtryk for chikane fra kommunens side.

Kommunerne har fremsat en række bemærkninger om retssikkerhedslovens anvendelse i praksis, som kan sammenfattes således:

Reglerne om varsling virker ifølge kommunerne afstandsskabende i forholdet mellem virksomhed og myndighed. Det anføres, at reglerne er unødigt bureaukratiske og ufleksible, og at fristen på 14 dage ofte er u hensigtsmæssigt lang. Reglerne i retssikkerhedslovens § 10 om retten til ikke at inkriminere sig selv mv. kan ifølge kommunerne medføre berøringsangst i myndigheden. Kommunerne har endvidere anført, at anvendelsen af lovens regler har givet anledning til en vis usikkerhed om, hvornår myndigheden kan stoppe et kontrolbesøg, hvis der opstår spørgsmål om, hvorvidt et forhold kan føre til politianmeldelse. Enkelte kommuner har på den anden side fremhævet fordelene ved retssikkerhedsloven, idet det bl.a. anføres, at anvendelsen af varsling fungerer, og at myndigheden ved varslede kontrolbesøg undgår at møde forgæves op på adressen.

3.4.3. Miljøministeriet har oplyst, at *regionernes* opgaver på miljøområdet primært består i kontrolbesøg, som foretages på udendørs lokaliteter, således at reglerne i retssikkerhedslovens kapitel 2 om forudgående underretning mv. ikke finder anvendelse.

3.4.4. De uvarslede besøg, som er udført af *Miljøministeriet*, er hovedsageligt sket efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes.

Der har ikke været fremsat indsigelse vedrørende de varslede kontrolbesøg, og der har heller ikke været fremført indvendinger i anledning af uvarslede kontrolbesøg mv.

Om erfaringerne med den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven har Miljøministeriet bl.a. anført, at loven kan virke noget bureaukratisk, og at særligt reglerne i lovens § 5 om varsling og reglerne i § 9 om forholdet til strafferetsplejen i praksis giver anledning til en del overvejelser.

Miljøministeriet har i øvrigt oplyst, at ministeriet har noteret sig, at visse myndigheder tilsyneladende ikke er opmærksomme på muligheden for under visse nærmere omstændigheder at se bort

fra varslingsfristen på 14 dage i lovens § 5, og at Miljøstyrelsen på den baggrund vil udsende en orientingsskrivelse til alle kommuner og miljøcentre med vejledning herom.

3.5. Skatteministeriet

3.5.1. De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Skatteministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg				Antal politianmeldelser i hele 2009
	Måned	Uvarslede	Varslede	I alt	
Skatteministeriet	Oktober 2009	Ikke oplyst	Ikke oplyst	2.110	Ikke oplyst

3.5.2. Skatteministeriet har oplyst, at der ikke er registreret særskilte tal for henholdsvis varslede og uvarslede tvangsindgreb. Hovedreglen er, at tvangsindgreb varsles, medmindre øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Endvidere har Skatteministeriet oplyst, at visse tvangsindgreb, der sker på baggrund af EU-regler, foretages uvarslet efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hvorefter forudgående underretning kan undlades, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, herunder forholdet til EU.

Skatteministeriet har herudover oplyst, at tvangsindgreb ved udbetalingskontrol af såkaldt negativ moms sker uden varsel efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 2, hvorefter forudgående underretning bl.a. kan undlades, hvis partens rettigheder findes at burde vige for afgørende hensyn til offentlige interesser. Det skyldes, at den pågældende virksomhed har krav på udbetaling af negativ moms inden 3 uger fra tidspunktet for rettidig angivelse, og at Skatteministeriet efter udbetalingsfristens udløb skal forrente det angivne beløb.

Der er ikke foretaget registrering af indsigelser mod varslede tvangsindgreb eller disses karakter, ligesom der ikke er registreret indvendinger mod uvarslede tvangsindgreb eller disses karakter.

Der er ikke foretaget registrering af, om et tvangsindgreb giver anledning til politianmeldelse, ligesom der heller ikke sker særskilt registrering af pålæg om oplysningspligt.

Skatteministeriet har endelig oplyst, at den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven ikke giver anledning til problemer eller klager i nævneværdig grad.

3.6. Økonomi- og Erhvervsministeriet

3.6.1. Inden for Økonomi- og Erhvervsministeriets område har Justitsministeriet anmodet om oplysninger vedrørende den kontrolvirksomhed, som foretages af Konkurrence- og Forbrugersty-

relsen inden for konkurrenceområdet.⁹ De oplysninger, som Justitsministeriet har modtaget fra Økonomi- og Erhvervsministeriet, kan sammenfattes således:

	Antal kontrolbesøg			Antal politianmeldelser i hele 2009	
	Måned	Uvarslede	Varslede		I alt
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen	September 2009	1	0	1	5

3.6.2. Det uvarslede kontrolbesøg er foretaget efter retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1, hvorefter øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ville forspildes, hvis forudgående underretning skulle gives, idet det blev vurderet, at der var risiko for, at eventuel dokumentation for den formodede konkurrencebegrænsende adfærd ville blive bortskaffet, hvis forudgående varsling blev givet.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har oplyst, at det nævnte kontrolbesøg ikke gav anledning til indvendinger fra den pågældende virksomhed.

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har endvidere oplyst, at styrelsen er opmærksom på den arbejdsdeling mellem forvaltningen og politiet, som retssikkerhedsloven indebærer, og at styrelsen derfor er i tæt og løbende dialog med Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet med henblik på at afklare, hvem der i den enkelte sag har kompetence til at foretage den relevante sagsoplysning og efterforskning.

3.7. Justitsministeriets generelle vurdering af retssikkerhedslovens anvendelse i praksis

3.7.1. De ministerier, som Justitsministeriet har anmodet om oplysninger om praktiske erfaringer med retssikkerhedsloven, foretager tilsammen et meget betydeligt antal tvangsindgreb, der er omfattet af loven.

Der er ikke i de hørings svar, som Justitsministeriet har modtaget, rejst væsentlige spørgsmål i forhold til den praktiske anvendelse af retssikkerhedsloven. Ud af det samlede talmateriale er det kun sket i ganske få tilfælde, at virksomheder har fremsat indsigelse i forhold til varslede eller uvarslede kontrolbesøg. De varslede kontrolbesøg kan dog af og til give anledning til, at der anmodes om, at tidspunktet for gennemførelsen af kontrolbesøget flyttes.

Som det fremgår af pkt. 3.2-3.6 ovenfor, har nogle myndigheder og virksomheder dog givet udtryk for en vis utilfredshed med reglerne om varsling i retssikkerhedslovens § 5, stk. 2. Det er bl.a.

⁹ Baggrunden herfor er, at retssikkerhedsloven den 1. januar 2008 blev udvidet til også at gælde i de tilfælde, hvor der efter lovgivningen stilles krav om forudgående retskendelse, hvilket bl.a. er tilfældet inden for konkurrenceområdet, som henhører under Økonomi- og Erhvervsministeriets ressort.

anført, at reglerne opfattes som uflexible og afstandsskabende i forholdet mellem myndighed og virksomhed.

Som det også er blevet anført i de tidligere afgivne årlige redegørelser på området, fandtes der før retssikkerhedsloven ikke generelle regler i lovgivningen om forudgående skriftlig varsling af kontrolbesøg mv. Formålet med varslingsreglerne er på den baggrund at tilgodese de berørte borgeres og virksomheders retssikkerhed på samme måde som forvaltningslovens regler om partshøring, således at de pågældende – medmindre f.eks. øjemedet ellers ville blive forspildt – kan være forberedt på et kommende kontrolbesøg og have lejlighed til at fremkomme med eventuelle indsigelser.

Som det også er anført i de tidligere redegørelser, bygger retssikkerhedsloven således bl.a. på det synspunkt, at borgerne og virksomhederne kan have et retssikkerhedsmæssigt behov for på forhånd at blive orienteret om, at en forvaltningsmyndighed påtænker at foretage et tvangsindgreb, sådan at de pågældende har mulighed for at komme med indsigelser herimod og få vurderet sådanne indsigelser. Det er naturligvis uheldigt, hvis nogle borgere og virksomheder opfatter varslingsreglerne som besværlige eller bureaukratiske, men det er fortsat Justitsministeriets vurdering, at almindelige hensyn til borgernes og virksomhedernes retssikkerhed taler for en ordning af den nævnte karakter.

3.7.2. For så vidt angår det forholdsvis store antal uvarslede kontrolbesøg, som navnlig gennemføres inden for fødevareområdet, kan Justitsministeriet henholde sig til det, som er anført herom i de tidligere retssikkerhedsredegørelser. Her anføres bl.a. følgende:

”Som nærmere redegjort for [...] ovenfor kan forudgående underretning bl.a. undlades, hvis øjemedet med tvangsindgrebets gennemførelse ellers ville forspildes, jf. retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 1.

Om anvendelsesområdet for denne undtagelsesbestemmelse fremgår det af lovforslagets bemærkninger og justitsministerens besvarelse af spørgsmål 10 og 11 af 9. januar 2004 fra Folketingets Retsudvalg (L 96 – bilag 24), at den ikke kun finder anvendelse, hvis det ud fra de konkrete omstændigheder skønnes, at formålet med et kontrolbesøg ellers ville være forspildt. Bestemmelsen finder således også anvendelse i tilfælde, hvor det generelt må antages, at øjemedet med kontrollen ville blive forspildt, hvis den pågældende borger eller virksomhed var ”advaret” forinden. Hermed sigtes der bl.a. til tilfælde, hvor et kontrolbesøg mv. efter sin generelle karakter vil gå ud på at kontrollere et ”øjebliksbillede”, f.eks. hygiejnetilstanden i en restaurant eller i en fødevarevirksomhed.

Særligt med hensyn til fødevareområdet bemærkes, at det under behandlingen af lovforslag nr. L 96 blev forudsat, at der også efter gennemførelsen af loven vil kunne foretages et stort antal uvarslede kontrolbesøg mv. Fødevareministeriet oplyste i den forbindelse, at ca. 18 pct. af de kontrolbesøg, som Fødevareministeriet årligt udfører, var anmeldt forinden, og at ca. 82 pct. ikke var anmeldt. Det blev tilkendegivet, at Fødevareministeriet efter gennemførelsen af retssikkerhedsloven grundlæggende ville have samme muligheder for at udøve kontrol som hidtil, og det blev under behandlingen af lovforslaget oplyst, at der ikke kunne forventes at blive tale om nogen nævneværdig stigning i antallet af forhånds anmeldte tilsyn. Der kan i den forbindelse og så henvises til, at kontrolbesøgene på fødevareområdet som følge af de gældende EU-regler som altovervejende hovedregel skal foretages uanmeldt. Som nævnt giver retssikkerhedslovens § 5, stk. 4, nr. 3, hjemmel til at undlade forudgående underretning, hvis det er nødvendigt af hensyn til rigets udenrigspolitiske eller udenrigsøkonomiske interesser, her under forholdt til EU.”

På den baggrund giver det forholdsvis store antal uvarslede kontrolbesøg ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.7.3. Det oplyste om antallet af politianmeldelser, der er foretaget af de adspurgte myndigheder, giver ikke Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.7.4. Heller ikke de oplysninger, der foreligger om Konkurrence- og Forbrugerstyrelsens erfaringer, efter at retssikkerhedsloven den 1. januar 2008 er udvidet til også at gælde i de tilfælde, hvor der efter lovgivningen stilles krav om forudgående retskendelse, giver Justitsministeriet anledning til bemærkninger.

3.7.5. Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til problemer i den periode, som ministeriernes høringssvar angår.

4. Oversigt over bestemmelser vedtaget i 2010 med hjemmel til at gennemføre tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

4.1. Generelt

Med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed tilstræber Justitsministeriet i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af andre ministeriers lovforslag at sikre, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.

I den forbindelse kan der henvises til Justitsministeriets vejledning om lov kvalitet fra 2005, side 39, hvor det bl.a. er anført, at det i hvert enkelt tilfælde nøje må overvejes, om det overhovedet er nødvendigt – med eller uden retskendelse – at tillægge offentlige myndigheder adgang til privat ejendom, herunder om andre og mindre indgribende kontrolforanstaltninger kan anses for tilstrækkelige. Endvidere er det anført, at hvis der er behov for en sådan adgang, bør omfanget heraf begrænses mest muligt, f.eks. ved at der alene gives adgang til forretningslokaler, mens private boliger holdes udenfor. Endelig fremgår det af vejledningen og § 11 i Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16. september 1998, at der i bemærkningerne til en sådan bestemmelse bør gives en begrundelse for, hvorfor bestemmelsen er nødvendig, ligesom der bør gives en udførlig angivelse af bestemmelsens anvendelsesområde.

Justitsministeriet har anmodet samtlige ministerier om at oplyse, hvorvidt der efter den 1. januar 2010 er gennemført lovgivning vedrørende forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af loven.¹⁰ Gennemgangen i pkt. 4.2-4.4 nedenfor bygger navnlig på de oplysninger, som Justitsministeriet i forlængelse heraf har modtaget fra ministerierne.

¹⁰ Der er medtaget bestemmelser i lovgivningen, der er vedtaget i perioden 1. januar 2010 til 31. december 2010. I forbindelse med modtagelsen af ministeriernes høringssvar har Justitsministeriet kunnet konstatere, at enkelte be-

4.2. Bestemmelser, der viderefører hidtidige tilsvarende bestemmelser

I 2010 er der ikke vedtaget bestemmelser, som har karakter af en videreførelse af hidtidige bestemmelser, som giver forvaltningsmyndigheden adgang til at foretage kontrolbesøg mv., der er omfattet af retssikkerhedsloven.

4.3. Bestemmelser, der udvider anvendelsesområdet for gældende bestemmelser

Der er i 2010 vedtaget seks lovændringer, som indebærer en udvidelse af anvendelsesområdet for en gældende bestemmelse om forvaltningens adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven.¹¹

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

§ 32 i lov om bygningsfredning og bevaring af bygninger og bymiljøer, som hidtil har givet kulturministeren eller den, han bemyndiger hertil, adgang til offentlige og private bygninger for at tilvejebringe oplysninger til brug for afgørelser i henhold til loven, er ved *lov nr. 474 af 7. maj 2010* blevet udvidet til også at omfatte dels adgang til selvstændige landskabsarkitektoniske værker, dels mulighed for at foretage kontrolbesøg for at tilvejebringe oplysninger til brug for udarbejdelse af oversigter over fredninger efter loven. Samtidig er der indsat en bestemmelse om, at tvangsmæssig adgang er betinget af, at myndigheden forgæves har forsøgt at opnå en frivillig aftale om adgang. I forarbejderne til det pågældende lovforslag (L 93, folketingsåret 2009-10) præciseres det, at der først efter adskillige (minimum 3) forgæves forsøg på at opnå en frivillig aftale vil blive taget skridt til at tiltvinge sig adgang.

§ 19, stk. 1, i lov om sikkerhed til søs, hvorefter Søfartsstyrelsens medarbejdere, hvis det skønnes nødvendigt, uden retskendelse mod behørig legitimation har adgang til at gå ombord på ethvert skib for at udføre deres opgaver, er ved *lov nr. 493 af 12. maj 2010* blevet udvidet, således at Søfartsstyrelsens medarbejdere nu også har adgang til lokaler, hvorfra der udøves erhvervsvirksomhed, som er omfattet af loven. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 100, folketingsåret 2009-10), at udvidelsen sker med henblik på at opfylde forpligtelserne efter den internationale kode om sikker skibsdrift (ISM-koden), som er fastsat af FN's Internationale Maritime Organisation. Ved samme lovændring er anvendelsesområdet for § 19, stk. 1, i lov om sikkerhed til søs tillige blevet udvidet, således at Søfartsstyrelsens medarbejdere også har adgang til skibe og lokaler som led i tilsynet med overholdelsen af en række andre love på søfartsområdet, jf. henvisningen i § 20 a, stk. 2, i lov om sikkerhed til søs.

Ved § 15 d, stk. 2, i konkurrenceloven, som er indsat ved *lov nr. 495 af 12. maj 2010*, er der sket en udvidelse af anvendelsesområdet for bestemmelsen i § 18 i konkurrenceloven om undersøgelser til brug for Konkurrencerådets virksomhed,¹² således at bestemmelsen finder tilsvarende anvendelse på de undersøgelser af en bestemt erhvervssektor

stemmelser vedtaget i 2009, der indeholder adgang til at foretage tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven, ikke blev medtaget i den tilsvarende oversigt i redegørelsen fra februar 2010. Det drejer sig om § 18, stk. 1, i lov nr. 1262 af 16. december 2009 om produktsikkerhed, hvorefter kontrolmyndigheden, hvis det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til fabrikations-, salgs- og lagerlokaler mv. og transportmidler, som tilhører producenter eller distributører, og § 17 i lov nr. 1502 af 27. december 2009 om Grønt Udviklings- og Demonstrationsprogram, hvorefter fødevareministeren eller den, ministeren bemyndiger hertil, til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse har adgang til lokaliteter, der ejes eller drives af en fysisk eller juridisk person, der har modtaget tilsagn om tilskud efter loven, samt til regnskaber, forretningsbøger, papirer mv.

¹¹ Ved *lov nr. 551 af 26. maj 2010* er der tillige sket en udvidelse af bestemmelsen i § 123, stk. 2, i lov om social service, således at adgangen til i forhold til anbragte børn og unge at træffe bestemmelse om kontrol bl.a. af de pågældendes telefonsamtaler og anden kommunikation er udvidet til også at omfatte børn og unge, som er anbragt på opholdssteder. Socialministeriet har imidlertid oplyst, at de pågældende opholdssteder er organiseret på privatretligt retsgrundlag og således som udgangspunkt ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, medmindre de efter en konkret vurdering på grundlag af den aftale, det enkelte opholdssted har indgået med kommunen om opgaverne, må anses for at udøve offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og som følge heraf er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol. De pågældende opholdssteders tvangsindgreb vil således som udgangspunkt ikke være omfattet af retssikkerhedsloven, idet loven ifølge § 1, stk. 1 og 2, kun finder anvendelse på tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning, jf. dog § 1, stk. 4.

¹² Samt bestemmelsen § 17 i konkurrenceloven om oplysningspligt.

eller af bestemte typer aftaler i forskellige sektorer (sektorundersøgelser), som Konkurrencestyrelsen¹³ efter § 15 d, stk. 1, bemyndiges til at foretage. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 109, folketingsåret 2009-10), at formålet med udvidelsen er at skabe parallelitet mellem styrelsens og Europa-Kommissionens håndhævelsesbeføjelser. Det fremgår endvidere, at styrelsens krav om oplysninger typisk vil blive fremsat ved en skriftlig henvendelse til en virksomhed, men at dette også, hvor det skønnes påkrævet, kan ske via en kontrolundersøgelse.

Ved lov nr. 540 af 26. maj 2010 er anvendelsesområdet for lov om miljøvenligt design af energiforbrugende produkter blevet udvidet, således at loven i stedet for energiforbrugende produkter nu omfatter energirelaterede produkter, dvs. produkter, som har betydning for energiforbruget, når de anvendes, uanset om produkterne i deres anvendelsesfase selv forbruger energi eller ej. Lovens titel er tilsvarende blevet ændret til *lov om miljøvenligt design af energirelaterede produkter*. Efter bestemmelsen i § 10, stk. 5, har klima- og energiministeren herefter til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse adgang til lokaler, der benyttes af producenter af energirelaterede produkter, med henblik på at kunne udtage sådanne produkter til måling og kontrol. Bestemmelsen finder ikke anvendelse på bygninger eller dele af bygninger, der udelukkende anvendes til privat beboelse. Udvidelsen er sket som led i gennemførelsen af et EU-direktiv.

§ 123 a, stk. 2, i lov om social service, hvorefter lederen af en sikret institution eller den, der er bemyndiget dertil, i forhold til anbragte børn og unge kan træffe bestemmelse om undersøgelse bl.a. af den pågældendes person,¹⁴ når der er bestemte grunde til at antage, at barnet eller den unge er i besiddelse af effekter, hvis besiddelse medfører, at ordensbestemmelser ikke kan overholdes, eller at sikkerhedshensyn ikke kan iagttages, er ved lov nr. 551 af 26. maj 2010 udvidet til bl.a. også at omfatte åbne døgninstitutioner og opholdssteder. I bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 166, folketingsåret 2009-10) anføres det, at problemet med, at børn og unge opbevarer effekter i form af f.eks. våben eller euforiserende stoffer, er lige så stort (eller større) på åbne døgninstitutioner og opholdssteder som på sikrede afdelinger.¹⁵

§ 23 a, stk. 1, i varmforsyningsloven, hvorefter Energitilsynet uden retskendelse mod behørig legitimation har adgang til lokaler og til på stedet gøre sig bekendt med og tage kopi af enhver oplysning til brug for tilsynet efter loven, er ved lov nr. 622 af 11. juni 2010 blevet udvidet, således at tilsynet – foruden adgang til lokaler, der benyttes af en virksomhed, som ejer varmforsyningsanlæg omfattet af loven – nu tillige har adgang til lokaler, der benyttes af en virksomhed, der er koncernforbunden med en virksomhed, som ejer varmforsyningsanlæg omfattet af loven, hvis der har fundet en eller flere transaktioner sted mellem de pågældende virksomheder. Om baggrunden for udvidelsen af bestemmelsen fremgår det af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 154, folketingsåret 2009-10), at de virksomheder, som er omfattet af loven, er begyndt at foretage en selskabsmæssig udskillelse af virksomhedernes aktiviteter på en sådan måde, at lovens hidtidige bestemmelser ikke længere på tilstrækkelig vis understøtter de opgaver, som tilsynet skal løse. Ved samme lov er der i øvrigt foretaget en tilsvarende udvidelse af oplysningspligten i varmforsyningslovens § 23 b, stk. 5, som herefter ligeledes omfatter koncernforbundne virksomheder.

4.4. Nye hjemler, der giver offentlige myndigheder adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven

Der er i 2010 vedtaget i alt fem bestemmelser, som giver den offentlige forvaltning en egentlig ny adgang til at foretage tvangsindgreb, der er omfattet af retssikkerhedsloven. En enkelt af disse bestemmelser giver adgang til at foretage husundersøgelse.

Det drejer sig om følgende bestemmelser:

¹³ Nu: Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen.

¹⁴ Efter bestemmelsen er der ligeledes mulighed for at foretage undersøgelse af den pågældendes opholdsrum. I forarbejderne til retssikkerhedsloven er det imidlertid forudsat, at sådanne indgreb ikke er omfattet af loven, jf. herved de specielle bemærkninger til § 1, stk. 1, i lovforslag nr. L 96, folketingsåret 2003-04.

¹⁵ Socialministeriet har i den forbindelse oplyst, at de pågældende døgninstitutioner, hvor disse ikke enten er kommunale eller regionale, samt opholdsstederne er etableret på privatretligt retsgrundlag og således som udgangspunkt ikke kan henregnes til den offentlige forvaltning, medmindre de efter en konkret vurdering på grundlag af den aftale, der i det enkelte tilfælde er indgået med kommunen om opgaverne, må anses for at udøve offentlig virksomhed af mere omfattende karakter og som følge heraf er undergivet intensiv offentlig regulering, tilsyn og kontrol. De pågældende døgninstitutioners og opholdssteders tvangsindgreb vil således som udgangspunkt ikke være omfattet af retssikkerhedsloven, idet loven ifølge § 1, stk. 1 og 2, kun finder anvendelse på tvangsindgreb, som foretages af den offentlige forvaltning, jf. dog § 1, stk. 4.

§ 70 a i lov om hold af dyr, som er indsat ved lov nr. 402 af 21. april 2010, giver kontrolmyndigheden mulighed for uanset ejerforholdet at beslaglægge lægemidler, der opbevares i en dyrebesætning, når lægemidlet ikke lovligt kan besiddes, ikke er lovligt ordineret eller ikke er lovligt mærket eller opbevaret og besætningsejeren i øvrigt er indforstået hermed. Formålet med bestemmelsen er at sikre kontrolmyndigheden mulighed for hurtigt og effektivt at hindre en besætningsejer i at anvende lægemidlerne til ulovlig behandling af dyr eller videredistribution. Af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 85, folketingsåret 2009-10) fremgår det, at ulovlig behandling af dyr med sådanne lægemidler kan indebære risiko for fødevarerikigheden, dyresundheden og dyrevelfærden.

§ 20, stk. 2, i lov om sikkerhed til søs, som er indført ved lov nr. 493 af 12. maj 2010, giver politiet hjemmel til at standse et fritidsfartøj og lade det undersøge for fejl og mangler, herunder fornødent udstyr, samt kontrollere, at skibsføreren lovligt kan føre fartøjet. Formålet med bestemmelsen er ifølge bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 100, folketingsåret 2009-10) at give politiet mulighed for at kontrollere f.eks. redningsmidler eller speedbådsbeviser, også selvom der ikke foreligger en konkret mistanke. Det er derimod ikke tanken med bestemmelsen, at politiet skal foretage kontrol af skibenes sikkerhedsmæssige tilstand.

§ 87, stk. 3, 2. pkt., i lov om miljøbeskyttelse, som er indført ved lov nr. 653 af 15. juni 2010, indeholder hjemmel til, at politiet, hvis det skønnes nødvendigt, mod behørig legitimation uden retskendelse kan standse og undersøge køretøjer med henblik på at kontrollere overholdelse af gældende lovgivning om miljøzoner, herunder krav om miljøzonermærke samt partikeludledning og effektivt partikelfilter. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 210, folketingsåret 2009-10), at der er behov for at kunne standse køretøjer under deres færdsel i en miljøzone med henblik på at kunne føre effektiv kontrol med miljøzonereglene.

§ 12, stk. 2, i lov nr. 697 af 25. juni 2010 om pantebrevsselskaber indeholder hjemmel til, at Finanstilsynet til enhver tid mod behørig legitimation uden retskendelse kan få adgang til lokaler tilhørende pantebrevsselskaber omfattet af loven med henblik på at indhente oplysninger. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 174, folketingsåret 2009-10), at bestemmelsen alene giver adgang til at foretage undersøgelse af et selskabs virksomhed som pantebrevsselskab. Udover selskabet ligeledes anden virksomhed, er det således alene selskabets virke som pantebrevsselskab, der kan gøres til genstand for Finanstilsynets undersøgelse.

§ 1 b, stk. 3, i lov om hunde, som blev indsat ved lov nr. 717 af 25. juni 2010, giver politiet hjemmel til at træffe foranstaltninger med henblik på midlertidigt at fjerne en hund fra sin besidder i tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt hunden tilhører en af de racer eller krydsninger heraf, som det efter § 1 a i lov om hunde er forbudt at besidde og avle, og besidderen ikke straks kan fremlægge tilstrækkelig dokumentation for hundens race eller type. Det fremgår af bemærkningerne til det pågældende lovforslag (L 163, folketingsåret 2009-10), at hunden således vil kunne anbringes i en pension eller lignende, indtil spørgsmålet om dens race er afklaret.

5. Sammenfatning

Samlet set er det på baggrund af de foreliggende oplysninger Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er grundlag for at antage, at retssikkerhedsloven generelt har givet anledning til væsentlige problemer i praksis i 2009, hverken i forhold til de virksomheder mv., hvor der udføres kontrolbesøg, eller i forhold til myndighedernes tilrettelæggelse og udførelse af kontrolbesøg mv.

I 2010 er der vedtaget i alt elleve bestemmelser vedrørende forvaltningens adgang til at gennemføre tvangsindgreb omfattet af retssikkerhedsloven. Fem af disse bestemmelser giver forvaltningen en egentlig ny adgang til at gennemføre tvangsindgreb – heraf dog kun i et enkelt tilfælde adgang til at foretage husundersøgelser – mens de øvrige seks bestemmelser har indebåret en udvidelse af en gældende bestemmelse om adgang til tvangsindgreb.

Justitsministeriet vil fortsat med udgangspunkt i princippet i grundlovens § 72 om boligens ukrænkelighed i forbindelse med den lovtekniske gennemgang af andre ministeriers lovforslag tilstræbe, at der ikke unødigt medtages bestemmelser, der gør det muligt for offentlige myndigheder at skaffe sig adgang til privat ejendom.